

A kétszer megölt gazdasszony

Egy papnak igen fősvény gazdasszonya volt, ki irigylé, ha a pap a szegény, gyermekes oskolamestert valamivel segíté. A pap két sertést hízlalt, melyek közül a mester egyet titkon agyonszúrt (fején levő serénye közé ütven a kést úgy, hogy vére nem folyt, hanem megdöglöttnek látszott). A pap elhivatá reggel a mestert, hogy ha hasznát vehetné azon megdöglött sertésnek. A mester elfogadá, de a gazdasszonynak gyanúja volt, s feltevé magában meglesni, vajon jóízűen eszi-e a mester azon disznót családjával. (Eközben a pap mindig szemére hányta a gazdasszonynak, hogy ez Isten büntetése azért, mert ha valamit a mesternek nyújtott, ezt mindig megpanaszlá.)

A gazdasszony egy estve hallgatózni, leskődni ment a mester ablaka alá, hol bosszúsággal látta, miképp a mester családja a legjobb ízűen eszi a megdöglött sertést, s annál inkább eltökélte bővebb tudomást szerezni a tény felől. Megkérte tehát a papot, vitelné a templomi ládáját – biztosítási ürügy alatt – a mesterhez, és záratná őt (a gazdasszonyt) belé, hogy úgy majd kihallgathassa a mester s családjának beszédét. Úgy történt. Evés közben dicsérték a mesterék a hús jóságát, s terveket tevének a másik sertésnek is kivégzésére. Mit a gazdasszony a ládában meghallván, nem tartóztathatá meg magát, hogy fenyegetőzésekre ne fakadjon. A mesterék eleinte nem tudták, honnan jön a hang, míg végre ráakadtak.

A mester tehát kiveszi őt, megfojtja, de gyanúhárítás tekintetéből teletömi torkát, száját, s még köténye zsebeit is túróval, s ismét beteszi a ládába, hogy úgy lássék, mintha magától fúlt volna meg. Másnap reggel – minthogy csak egy napra vitette a pap a ládát a mesterhez – azt onnan elhozatván látja, hogy a gazdasszony halva van. Elhivatja tehát a mestert, s száz forintot ígér neki, ha ezen, nem természetes halállal kimúlt személyt (kit ennélfogva harangozás és más szertartással eltakarítani nem lehetne) alattomban eltemetné. A mester magára vállalta, de hazavitte, s a padlásra tette el, éjjel pedig zsákba tevé, elvitte őt a pap konyhájába, hol a szolgáló a halottól nagyon megijedt, s jelentést tett a papnak.

A pap elhívátá a mestert, s tudakozta, miért temette el oly rosszul. Ez azt válaszolá, miképp jól temeté el, de nem tehet róla, ha ez hazajár. Ismét száz forint ígértetik neki, ha eltemetné. Ekkor (más éjjel) a pap istállójába vivé, hol a lovak s a kocsis megijedtek. A mester ismét elhívatik, s ismét száz forint ígértetik neki. A mester ekkor a halottat egy gazdag jobbágy udvarára vivé, kinek sok lencséje volt kidolgozás alatt, s kitől a mester sokszor kért csak egy félvedernyi lencsét is, de a jobbágy sohasem adott neki. A halott egyik kezébe zsákot, a másikba szórólápátot ad, mintha ez a lencsét zsákba habarná. Éjjel a gazda lencséjét megnézni menvén látja, hogy lopja valaki a lencsét; odaszalad tehát egy doronggal, s ráüt, és elhúl, midőn látja, hogy – hiedelme szerint – a pap gazdasszonyát üté agyon. Tanácskozás után a jobbágyék abban állapodtak meg, hogy hívassák el a mestert, s ígérjenek neki egynehány kila lencsét, ki ezért bizonyosan el fogja temetni a gazdasszonyt. Megtörtént, a mester zsákba veszi a holtat s viszi temetni. Útjában azonban egy embert lát maga előtt zsákkal haladni, ki amint a mestert jönni látá, sietni kezd, majd leveti zsákját, s elbúvik. A mester kicseréli e zsákot magáéval. A tolvaj zsákjában mindenféle eledel: sunkák, eleség, legfölül pedig igen szép kender volt.

Felveszi tehát a zsákot, hazamegy, s megéli a talált holmit. A tolvaj visszatérvén, szinte felveszi a kicserélt zsákot, s hazasiet vele. Felesége pirongatá őt, hogy ismét lopni volt; de ez vigasztalá őket, hogy jó sikerrel járt, úgymond, s igen szép kendert hozott feleségének. A zsák felbontatik, a feleség belenyúl, s legelőször is a gazdasszony hajába akadnak meg kezei, mit kendernek vélvén megörül, de majd eliszonyodnak, midőn kirázatván a zsák tartalma, abban a pap gazdasszonyára ismernek. A nő előadja férjének, miképp ez Isten bosszúja sok tolvajlásaiért – ideje tehát, hagyjon fel eddigi életével. A tolvaj megtér, s a gazdasszonyt eltemetik.